

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Актуальність проблеми формування еколого-природничої компетентності у дітей.....	6
Особливості розвитку дитини в процесі набуття еколого-природничої компетентності.....	10
Зміст знань і практичних умінь дітей за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі».....	15
Інноваційні підходи до формування компетентності дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі».....	27
Зразки-орієнтири організації різних форм роботи вихователя з дітьми.....	38
Опис авторських технологій, які можуть слугувати для вихователів орієнтирами організації екологічної освіти дітей дошкільного віку.....	68
Технологія використання казки у формуванні основ екологічної культури дітей дошкільного віку (Г. Бельська, Т. Науменко).....	68
Технологія використання пейзажного живопису у формуванні естетичного ставлення до природи (Г. Бельська, О. Половіна).....	79
Додаток. Веселковий дивограй.....	86
Загадки.....	86
Усміхнені віршики.....	94
Термінологічний словник.....	102
Список рекомендованої літератури.....	104
Літературні джерела.....	106

Проблема формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку набула актуальності відтоді, як до суспільної свідомості ввійшло розуміння взаємозв'язку людини й природи, взаємозалежності та взаємозумовленості їхнього існування. Однак реалії сучасного життя підтверджують, що в значній частини населення нашої країни ще не сформовано еколого-доцільної поведінки. Про це свідчить бруд на вулицях, засміченість водойм і їхніх берегів, нераціональне використання природних ресурсів, емоційна байдужість громадян до проблем довкілля, а отже, невідповідальне ставлення до власного здоров'я. Причиною є не стільки нестача знань, скільки відсутність належного ставлення до природи, почуття відповідальності за природу як за власний життєвий простір, неусвідомленість духовної та фізичної єдності людини й природи.

Доведено, що основи світогляду особистості закладаються в дошкільному дитинстві. Тож ознайомлення дітей з природою та виховання відповідального ставлення до неї саме в дошкільному віці має величезне значення і є невід'ємною складовою освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі.

Ми хочемо, щоб діти любили природу. Що ж вони здатні побачити в природі таке, що змусить їх пригорнутися до неї душею і не дозволить у майбутньому заподіяти зла? Насамперед – красу і тендітність. Тож перед педагогами постає завдання сформувати в дітей естетичне ставлення до природи, уміння помічати її красу, милуватися об'єктами та явищами природи, відчувати свій фізичний та емоційний зв'язок з нею. Краса пробуджує моральні, тобто власне людські, якості, а знання про унікальність і тендітність природи, взаємозв'язки й залежності спонукають до дій задля її збереження, відновлення, поліпшення.

У дошкільному віці діти інтенсивно набувають знань і чуттєвого досвіду, які використовують, аби розрізнити природний і штучний світи та відповідно діяти в них. Спираючись на конкретне сприймання природних явищ і об'єктів, дорослі мають допомогти дітям пізнати природу в певній системі, одним з компонентів якої є краса. Системне ознайомлення дітей з явищами й об'єктами природи, їхніми взаємозв'язками і красою дасть дітям змогу збагнути, відчути й полюбити природу.

З огляду на наочно-дійове сприйняття дійсності і конкретність мислення слід, даючи дитині необхідні знання, супроводжувати їх наочністю й спрямовувати в дієве русло, тобто давати змогу використовувати їх у різних видах діяльності.

Пропонований вихователям дітей дошкільного віку посібник розкриває шляхи формування в дошкільнят природничо-екологічної компетентності в умовах освітнього процесу дошкільного навчального закладу. У ньому представлено як теоретичний, так і практичний матеріал. Цікаві спостереження, досліди, заняття, ігри, що спрямовані на формування в дітей системи знань про природу та практичних умінь з їх застосування подано в розділі «Зразки – орієнтири організації різних форм роботи вихователя з дітьми». Слово «орієнтири» використано не випадково. Така назва свідчить про те, що автори розраховують на творчий підхід педагогів до вирішення поставлених завдань, їхню ерудицію та фантазію, неординарність і самостійність мислення під час організації роботи з дітьми, а не просте копіювання наданих зразків.

Зміст посібника дібрано відповідно до завдань, окреслених у Базовому компоненті дошкільної освіти (БКДО) у редакції 2012 року. Сподіваємося, що він стане в пригоді вихователям дітей дошкільного віку, батькам, студентам спеціальності «Дошкільна освіта».